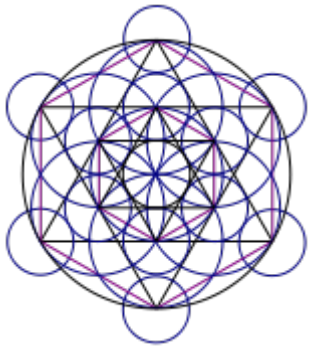

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ ('Δ Μέρος) (του Γιώργου Μαυρουλέα)

Όλο αυτό το συσσωρευμένο και κωδικοποιημένο υλικό ως γενετική πληροφορία αλλά και ως φορέας έκφρασης της συνείδησης, εκφράζει μια βιολογική προκατάληψη. Η προκατάληψη αυτή προκαλεί ισχυρογνωμοσύνη στην αντίληψη, τέτοια που αλλοιώνει την πραγματικότητα προσαρμόζοντάς την στα δεδομένα της. [Τα ίδια τα αισθητήριά μας όργανα μπορούν να εντυπωθούν από συγκεκριμένο φάσμα συχνοτήτων, το οποίο είναι ελάχιστο μπροστά στο σύνολό τους. Εκτός όμως από την αδυναμία τους να καταγράψουν όλες τις συχνότητες κραδασμού της ύλης και της ακτινοβολίας, είναι συνάμα και «ευκλείδειες» στην αντίληψή τους.]

Έχουμε λοιπόν κάτι πολύ περίεργο. Ο αποκρυσταλλωμένος εαυτός μας, η παγιωμένη εμπειρία μας, το παρελθόν μας ή το παλιό, να στρέφεται ενάντια στην ελευθερία μας προς το μέλλον. Γιατί κάθε τι που αλλοιώνει την πραγματικότητα και εμποδίζει τη βούλησή μας να εκφραστεί ελεύθερα και ανεμπόδιστα στη ζωή, κάθε τι που την παραπλανά και την αλλοτριώνει, στρέφεται κατά της ίδιας της ελευθερίας μας. **Ο εαυτός μας στην ουσία του είναι θέληση-ελευθερία. Είναι η θέλησή μας.** Και σε μια γενίκευση αυτής της πρότασης θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο Εαυτός γενικά, ως εαυτότητα δηλαδή, είναι θέληση και ελευθερία.

Η σχέση του νοήματος και του σκοπού μπορεί να εντοπιστεί και στο παράδειγμα της αρχιτεκτονικής. Ένας τρούλος σε μια σχολική αίθουσα του δημοτικού δεν έχει κάποιο νόημα. Ακόμη περισσότερο δεν έχει νόημα η ύπαρξη ενός κρεβατιού μέσα στην τουαλέτα. Κανένα νόημα δεν έχει ένας νεροχύτης στο σαλόνι. Ή ένας κίονας

αρχαιοελληνικού τύπου σε ένα χαγιάτι. Το νόημα εντάσσεται μέσα σε μια ατμόσφαιρα που δημιουργείται από ένα κανονιστικό πλαίσιο, μέσα σε μια λογική, σε μία τάξη, που μπορεί να περιέχει ένα περιορισμένο αριθμό στοιχείων που τη συνθέτουν και που συνδέονται με ένα σκοπό. Αυτό που αντιφάσκει ως προς το σκοπό (και άρα το λόγο που το δημιούργησε) δεν έχει νόημα. Ένα «ξ» μέσα στη λέξη «καράβι» δεν έχει νόημα. Μοιάζει με παρείσακτο. Αλλά ακόμη πιο σαφές παράδειγμα έχουμε όταν ένα κατάρτι κοσμεί το τέμπλο σε μια εκκλησία. Αυτό το δίχως νόημα είναι παρά-λογο. Δεν έχει λόγο ύπαρξης. Καταστρέφει την τάξη του αρχικού λόγου και του σκοπού.

Αντιστοίχως πράξεις, σκέψεις, επιθυμίες στον άνθρωπο και την κοινωνία, αντιφάσκουν τόσο πολύ με τις προθέσεις ή τις γενικές παραδοχές του, πολύ δε περισσότερο με την ίδια του την ελευθερία, (κάτω από το κατώφλι της συνείδησης) που όντως είναι παράλογες.

Κοινωνικά αυτό μπορεί να γίνει αντιληπτό στο επίπεδο της οικονομίας. Σήμερα ο άνθρωπος υπηρετεί την οικονομία αντί η οικονομία τον άνθρωπο. Και ενώ η κοινωνία από την ίδια τη φύση της θα έπρεπε να συνθέτεται στη βάση της αλληλεγγύης (γιατί μόνο στην αλληλεγγύη συνθέτεται η κοινωνικότητα) η σημερινή κοινωνία αποτελεί μια «κόλαση» για το μέσο άνθρωπο. Εγκληματικότητα, βία, ιδιοτέλεια, σκληρότητα, ατομικιστικός ετσιθελισμός και συμφεροντολογισμός, φανατισμός, ανισότητα κ. ά. αποδυναμώνουν τις σχέσεις και την επι-κοινωνία που εξελίσσουν τον άνθρωπο και τον πολιτισμό.

Ζώντας σε έναν κόσμο όπου έχει χαθεί το νόημα, έναν παράλογο κόσμο, οι παράλογες αντιδράσεις εμφανίζονται ως λογικές και δεν προκαλούν την υγιή αντίδραση που θα αναμενόταν. Ακόμη όμως και η αντίδραση δεν έχει εκείνα τα στοιχεία που θα αποκαθιστούσαν το κοινωνικό και ατομικό νόημα. **Αυτό συμβαίνει κυρίως:**

1) από μια σύγχυση στο πεδίο των εννοιών και των ιδεών και τη σημασία τους. Έτσι ο μέσος άνθρωπος εκφράζει έναν συγχυτικό λόγο και μια συγχυτική καθημερινή πράξη. Αυτή η σύγχυση

συντίθεται από επτά κυρίως παράγοντες:

- α. από το έλλειμμα στοχαστικότητας στο άτομο και την κοινωνία
- β. από το θόρυβο του υπερβολικού όγκου πληροφοριών που διακινείται, κυρίως τον τελευταίο αιώνα
- γ. από τις εδραιωμένες συνήθειες σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής και ατομικής ζωής
- δ. από τα πρότυπα που το κυρίαρχο σύστημα προωθεί και με βάση τα οποία κοινωνικοποιεί τα άτομα και τις ομάδες
- ε. από το εκπαιδευτικό παγκόσμιο έλλειμμα στην πλειονότητα των ανθρώπων
- στ. από την παραποίηση της ιστορίας και των πραγματικών γεγονότων στη βάση των εθνικών (ή και άλλων κοινωνικών ομάδων) μυθολογιών
- ζ. από την αδράνεια του μέσου ανθρώπου να εργαστεί-μοχθήσει στοχαστικά. Αυτό επιβοηθείται και από την εκάστοτε εξουσία πολιτική, θρησκευτική ή άλλη, η οποία συνήθως μέσα από έναν πατερναλισμό του τύπου, οι λαοί είναι σαν τα παιδιά και χρειάζεται να τα φροντίζουμε για να μην κινδυνεύσουν από την ανωριμότητά τους.

2) από την απουσία των διανοουμένων στο πεδίο της πράξης που μοιάζει σχεδόν να το απεχθάνονται. *[Είναι εξαιρετική η προσέγγιση και ερμηνεία του συγκεκριμένου φαινομένου, που μπορεί να διαβάσει κάποιος, στο βιβλίο του Γιάννη Ζήση: Ειρήνη και Διανόηση].*

3) από την έλλειψη μιας διαυγούς ιεράρχησης των αξιών ή αρχών ή νοημάτων, σε πρωτεύουσες και δευτερεύουσες αρχές που θα αποκάλυπτε μία μέθοδο ορθολογικής διαχείρισης των ζητημάτων και θα οδηγούσε σταδιακά σε μια κοινωνική νηφαλιότητα.

4) από το δογματικό φανατισμό που προηγήθηκε στο επίπεδο των θρησκείων κυρίως και της φιλοσοφίας και της πολιτικής δευτερευόντως.

5) από το φόβο που καταδυναστεύει την ανθρώπινη ψυχή και που

έχει πολλά επίπεδα.

6) από τα ιδιαίτερα ανθρωπολογικά χαρακτηριστικά που εντοπίζονται κυρίως ως ανθρώπινες ιδιότητες πχ την ένταση που έχει το στοιχείο της διαμάχης και της ανταγωνιστικότητας μέσα στον ανθρώπινο νου, ή την τάση για χωριστικότητα-διαίρεση ή ακόμη την βία και την τάση για εξουσία (που κυρίως βασίζεται στο φόβο).

Διαβάστε επίσης:

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ (‘Α Μέρος)

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ (‘Β Μέρος)

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ (‘Γ Μέρος)

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ – Η βιολογική μας προκατάληψη και οι δυνατότητες

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ (‘ΣΤ Μέρος)

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ (‘Ζ Μέρος)

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ (‘Η Μέρος) – Η αξία και το νόημα

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ (‘Θ Μέρος) – Φόβος & Κυριαρχικότητα

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ (‘Ι Μέρος) – Νόημα & Συνείδηση

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ (‘ΙΑ Μέρος) – Νόημα & Αλήθεια

Γιώργος Μαυρουλέας, Πολιτικός Επιστήμονας,

Μέλος της ΜΚΟ Σόλων

gmauvrouleas@solon.org.gr

(Φωτό: wikimedia)